

Spiridon Vangheli, un devotat prieten al copiilor și bibliotecarilor

Încetat din viață la doar o săptămână după ce, la 14 iunie, împlinise respectabila vârstă de 92 de ani, mult regretatul scriitor Spiridon Vangheli ne lasă moștenire minunate scrieri dedicate nu doar copiilor și bibliotecarilor care i-au savurat și răspândit cărțile, ci și eternelor trăiri ale copilăriei pe care fiecare dintre noi o poartă veșnic în suflet.

Până în 1989 a fost mult prea puțin cunoscut largului public cititor din România, datorită ermeticei „cortine” trase peste Prut de mastodontul comunist numit *U.R.S.S.* și de perfidele politici „frățesc-staliniste” dictate de liderii de la Moscova. Și astfel, marele scriitor – tradus în circa 40 de limbi și publicat aproape în 70 de țări, din Japonia până în Statele Unite, într-un tiraj global de zeci de milioane exemplare – a trăit mult timp și-această silnică durere, de a nu fi fost tipărit și difuzat cu aceeași prețuire și-n Țara Mamă, pe care o iubea cu veche duiosie, încă din copilăria pe care o trăise, în mare parte, și între hotarele *României Mari*.

Când împreună cu bunul său prieten Grigore Vieru alcătuia, în anii 1967-1970, primul abecedar „cu suflet românesc” pentru copiii Basarabiei smulse din trupul României și ridicate mincinos la rangul de „republică socialistă sovietică”, în zadar au încercat ei să-i familiarizeze pe cei mici și cu realitățile românești, făcând voalate referiri la *Tricolor*, la *Carpați*, la *Dunăre*, la *Mare*, la *foștii domnitori*. De fiecare dată „vigilenți” ideologi și aprigi cenzori ai puterii comuniste le retezau din text și din „aripi” orice efluvii naționale, neadmițând să fie pomenit nici măcar Ștefan cel Mare... În schimb, erau impuse texte cu „octombrel” (revoluția bolșevică din octombrie 1917) și „steluța roșie” de la Kremlin, precum și – tot imperios – portretul „luminosului Lenin”.

Abia după 1989, urmare și a stabilirii unor trainice legături de suflet cu distinsul scriitor, au început a trece Prutul, în ediții de Chișinău, și parte din cărțile sale de succes, datorită atât Bibliotecii Județene „G. T. Kirileanu”, cât și Fundației Culturale cu același nume, care s-au implicat constant și sub egida Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (A.N.B.P.R.), drept „ambasadori” și „cărauși” ai scrierilor care au ajuns astfel – inclusiv prin câteva proiecte susținute și de Ministerul Culturii de la București – în mâinile micuților cititorilor din toate bibliotecile publice din România.

A sosit apoi de multe ori în Țară și îndrăgitul scriitor, având emoționante lansări de carte și întâlniri cu copiii, cu părinții lor și bibliotecarii la Piatra-Neamț, la Iași (*Festivalul de literatură pentru copii „Ion Creangă”*, 2011; *Festivalul Internațional al Educației*, 2013), la Târgu Neamț (în arealul de basm al Mănăstirii Neamț, Ozanei, Humuleștilor și al Cetății Neamț), dar și în București (*Târgul de carte „Gaudeamus”*, 2013).

De-asemena, încă din primăvara lui 2006, avusese un prim și rodnic dialog cu directorii de biblioteci județene și conducerea A.N.B.P.R. în generosul cadru al Colocviului Național „Biblioteca publică – provocări și oportunități ale dezvoltării sale într-un mediu concurențial”, desfășurat la Piatra-Neamț.

Hotărâtoare pentru cunoașterea mai largă a operei ilustrului scriitor a fost și implicarea Editurii Doxologia (Iași), care tot din anul 2013 a preluat onoranta misiune de a edita, cu-adevărat „în haine de sărbătoare”, și parte din scrierile de mare rezonanță ale autorului răsplătit pe glob cu importante premii literare și înalte distincții de stat.

Și astfel, *Isprăvile lui Guguță*, *Împărăția lui Ciuboțel* și *Copii în cătușele Siberiei* au cunoscut treptat atât lumina tiparului ieșean, cât și cea izvorâtă din ochii miilor de cititori din Țară, spre marea bucurie și a lui Spiridon Vangheli, care, în sfârșit, și-a văzut împlinită vechea și mult nemângâiata sa mahnire de a nu fi fost până atunci îndeajuns prezent în librăriile din România.

Acum, distinsul nostru prieten și al copiilor de pretutindeni a pornit pe calea veșniciei... Dar îl vom păstra – ca și mulțimea cititorilor săi din bibliotecile publice – în amintirea noastră neștearsă de eterni copii, având și certitudinea continuității receptării sale. Un prim reper în acest sens poate fi și faptul că, de câteva zile, în tipar – la Iași – se află *PANTALONIA*, o altă carte de succes a lui Spiridon Vangheli...

Constantin BOSTAN,
fost director (1990-2013) al
Bibliotecii Județene „G. T. Kirileanu” Neamț
și prim-vicepreședinte al A.N.B.P.R. (1998-2008)